

Mor Isabel d'Aragó, la candidata al Compromís de Casp rebutjada per la seva condició de dona

Autor: Marc Pons

Data de publicació: 05-02-2019

Article d'En Marc Pons al diari digital El Nacional.cat del dijous 24 de gener del 2019. Isabel d'Aragó, la dona d'En Jaume El Dissortat, era la persona que, des d'un punt de vista de legitimitat dinàstica, tenia més drets a ser entronitzada monarca de l'estat de Catalunya/Aragó.

Tal dia com avui de l'any 1424, fa 595 anys, moria a Alcolea de Cinca (Aragó) la princesa Isabel d'Aragó, esposa de Jaume d'Urgell ?darrer comte d'Urgell? i filla del comte-rei Pere III i de la seva quarta esposa Isabel de Fortià. Isabel d'Aragó, nascuda a Barcelona l'any 1376, era també germanastra de Joan I (1350-1396) i de Martí I (1356-1410), els dos darrers sobirans catalanoaragonesos de la dinastia Bel·lònida-Aragó. Isabel d'Aragó havia estat casada amb el seu cosí segon Jaume d'Urgell (1407) i, per tant, també cosí segon dels dos darrers sobirans Bel·lònida-Aragó, amb el propòsit d'assegurar un recanvi successori en el cas que l'únic fill de Martí I no aconseguís sobreviure el seu pare, com així va ser. Martí el Jove va morir a la campanya de Sardenya el 1409.

Mort Martí I (1410), i després de la negativa de l'antipapa Benet XIII, conegut com el Papa Luna, a culminar la legitimació de l'infant Frederic d'Aragó-Rizzari (fill natural de Martí el Jove i l'aristòcrata siciliana Tàrsia Rizzari), un grup de personalitats de la cancelleria del difunt comte-rei van presentar la candidatura d'Isabel a la successió, al marge dels moviments que estava efectuant pel seu compte el seu marit Jaume d'Urgell. Des d'un punt de vista legitimista, Isabel era la persona destinada a succeir Martí I: era la familiar més propera al difunt comte-rei (germanastra). Més encara que Ferran d'Antequera, que seria proclamat a Casp (1412), nebot de Martí I (era fill d'Elionor de Sicília, germana de Joan I i de Martí I).

No obstant això, quan es van pactar les condicions per a la celebració del Compromís de Casp (Concòrdia d'Alcanyís, 1412), la candidatura d'Isabel, tot i que estava en primera posició de la línia successòria, ni tan sols va passar el primer filtre. La seva candidatura es va desestimar per la seva condició de dona. Aquella decisió, que va ser justificada amb el

pretès argument que mai cap dona havia heretat els dominis catalanoaragonesos, tenia en realitat una motivació política: les poderoses classes mercantils de Barcelona i de València tenien molt interès a entronitzar el ric matrimoni format per Ferran de Trastàmara i Elionor d'Alburquerque. Després de la derrota i empresonament de Jaume d'Urgell (1413), el Trastàmara ordenaria desterrar Isabel fins a la seva mort.

Isabel d'Aragó, muller d'En Jaume d'Urgell

Marc Pons

Foto: Wikimedia

Tarragona. Dilluns, 28 de gener del 2019

https://www.elnacional.cat/ca/efemerides/marc-pons-isabel-arago-compromis-casp_348375_102.html